

# Prameny a literatura

## Nepublikované prameny

Moravská zemská knihovna v Brně, Mikulovská dietrichštejnská knihovna, ms. sign. Mk 108.

## Tištěné prameny

*Bremisches Urkundenbuch*, I., ed. D. R. EHMCK - W. von BIPPEN, Bremen 1873.

*Dritte und letzte continuation Spicilegii ecclesiastici Des Teutschen Reichs-Archiv oder Fortsetzung des codicis statutorum synodalium et capitularium ecclesiae Germanicae*, ed. J. Ch. LÜNIG, Leipzig 1721.

*Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae*, V/2, VI/1, ed. J. ŠEBÁNEK - S. DUŠKOVÁ - Z. SVITÁK - H. KRMÍČKOVÁ - J. KREJČÍKOVÁ, coop. J. NECHUTOVÁ, Pragae 1981-2006.

*Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst grecki, łaciński, polski*, II. (869-1312), ed. A. BARON - H. PIETRAS, Kraków 2004.

*Fontes rerum Bohemicarum / Prameny dějin českých, Series nova*, I., ed. J. ZACHOVÁ, Praga 1997.

J. HARDUINUS, *Acta conciliorum et epistolae, decretales ac constitutiones summorum pontificum*, VII., Parisiis 1714.

D. HAVEL, *Katalog listin a listů k VII. dílu Českého diplomatáře*, I. (Zpracování diplomatického materiálu pro období květen 1283 - květen 1297), Brno 2011.

F. X. HIMMELSTEIN, *Synodicon Herbipolense. Geschichte und Statuten der im Bisthum Würzburg gehaltenen Concilien und Diocesansynoden*, Würzburg 1855.

- Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski*, I., Poznań 1877.
- Ph. LABBEUS - G. COSSARTIUS, *Sacrosancta concilia ad reginam editionem exota*, XI/2, Lutetiae Parisiorum 1671.
- J. M. LAPPENBERG, *Hamburgisches Urkundenbuch*, I., Hamburg 1842; 2. vydání, Hamburg 1907.
- J. D. MANSI, *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, XXIV., Venetiis 1780.
- Meklenburgisches Urkundenbuch*, III., Schwerin 1865.
- J. B. NOVÁK, *Formulář biskupa Tobiáše z Bechyně (1279-1296)*, Praha 1903.
- M. PERLBACH, *Preussische Regesten bis zum Ausgange des dreizehnten Jahrhunderts*, Königsberg 1876.
- M. PERLBACH, *Pommerellisches Urkundenbuch*, II., Danzig 1882.
- J. V. POLC - Z. HLEDÍKOVÁ, *Pražské synody a koncily předhusitské doby*, Praha 2002.
- Pommersches Urkundenbuch*, III/1 1287-1295, ed. R. PRÜMERS, Stettin 1888.
- Regesta archiepiscoporum Maguntiensium. Regesten zur Geschichte der Mainzer Erzbischöfe von Bonifatius bis Uriel von Gemmingen 742?-1514*, ed. C. WILL, Innsbruck 1886.
- Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, II.-IV., ed. J. EMLER, Pragae 1882-1892.
- Die Regesten der Bischöfe von Eichstätt*, IV. Lieferung (Bogen 31-40), ed. F. HEIDINGSFELDER, Innsbruck 1921.
- Regesten der Bischöfe von Strassburg*, II. *Regesten der Bischöfe von Strassburg vom Jahre 1202-1305*, ed. A. HESSEL - M. KREBS, Innsbruck 1928.
- Regesta imperii*, VI. *Die Regesten des Kaiserreichs unter Rudolf, Adolf, Albrecht, Heinrich VII. 1273-1313*, 1. Abth., ed. O. REDLICH, Innsbruck 1898.
- J. F. SCHANNAT - J. HARTZHEIM, *Concilia Germaniae*, III., Colonia Agrippina 1760.

*Statuty synodalne wieluńsko-kaliskie Mikołaja Trąby z r. 1420.* Z materialów przysposobionych przez B. ULANOWSKIEGO uzupełnili i wydali X. J. FIJAŁEK i A. VETULANI, *Studya i materiały do historyi ustawodawstwa synodalnego w Polsce 4*, Kraków 1915-1920-1951.

### Literatura

- W. ABRAHAM, *Statuta synodu prowincjonalnego w Kaliszu z r. 1420*, Rozprawy i sprawozdania z posiedzień Wydziału historyczno-filozoficznego Akademii umiejętności 22 (1888), s. 75-181.
- W. ABRAHAM, *Studya krytyczne do dziejów średniowiecznych synodów prowincjonalnych kościoła Polskiego*, Kraków 1917.
- T. BALETKA, *Páni z Kravař. Z Moravy až na konec světa*, Praha 2004.
- A. J. BINTERIM, *Pragmatische Geschichte der deutschen Concilien vom vierten Jahrhundert bis zum Concilium von Trient*, V., Mainz 1852.
- M. ČECHURA, *Příkopy kolem kostelů*, Archaeologia historica 31 (2006), s. 283-289.
- V. DOKOUPIL, *Soupis rukopisů Mikulovské dietrichsteinské knihovny*, Soupisy rukopisných fondů Univerzitní knihovny v Brně 2, Praha 1958.
- R. W. DORIN, *Canon Law and the problem of expulsion: The origins and interpretation of Usurarum voraginem (VI 5.5.1)*, Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, Kanonistische Abteilung, 99 (2013), s. 129-161.
- B. DUDÍK, *Handschriften der fürstlich Dietrichstein'schen Bibliotek in Nikolsburg in Mähren*, Archiv für Österreichische Geschichtte 39 (1868), s. 418-534.
- S. DUŠKOVÁ, *Formulář Tobiáše z Bechyně ve světle listin pražských biskupů*, Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada historická C 12, roč. 14 (1965), s. 53-71.

- S. DUŠKOVÁ, *Neznámá křižovnická listina ve formulářové sbírce biskupa Tobiáše z Bechyně*, Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada archeologicko-klasická E 10, roč. 14 (1965), s. 303-311.
- P. ERDŐ, *Synodalbücher der Kirchenprovinzen von Gnesen, Prag und Salzburg. Zu den Erscheinungsformen einer spätmittelalterlichen literarischen Gattung*, Rivista Internazionale di Diritto Comune 10 (1999), s. 9-36.
- P. ERDŐ, *Unterricht des Partikularkirchenrechts im Spätmittelalter. Anmerkungen zu einer schlesischen Handschrift (Berkeley, Robbins Collection MS 3)*, in: „swēr sinēn vriunt behaltet, daz ist lobelich“. Festschrift für András Vizkelety zum 70. Geburtstag, red. M. Nagy - L. Jónácsik - E. Madas - G. Sarbak, Piliscsaba-Budapest 2001, s. 205-222.
- F.-R. ERKENS, *Ein Drache in Würzburg. Die Reichssynode und der Hoftag von 1287*, Zeitschrift für Kirchengeschichte 122 (2011), s. 153-172.
- L. FÜHRER, *Originály listin pražského biskupa Tobiáše ve sféře spirituální správy*, in: Historie 2007. Sborník prací z 13. celostátní studentské vědecké konference konané 6. a 7. prosince 2007 v Praze, red. M. Holá et alii, Praha 2008, s. 35-63.
- L. FÜHRER, *Originály listin pražského biskupa Tobiáše ve sféře temporální správy*, in: Ad laetitiam. Studenti doc. Vladimíru Vašků k 75. narozeninám, red. M. Kotlíková - J. Plosová, Brno 2008, s. 81-93.
- G. von GAISBERG-SCHÖCKINGEN, *Das Konzil und der Reichstag zu Würzburg im Jahre 1287, ihr Verlauf und ihre Bedeutung*, Marburg 1928.
- K. GŁOMBIOWSKI, *Nieznany śląski rękopis statutów Mikołaja Trąby*, Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka 5 (1950), s. 163-171.
- K. GŁOMBIOWSKI, *Nieznany śląski rękopis statutów Mikołaja Trąby*, Wrocław 1951.

- W. GÓRALSKI, *Statuty arcibiskupa Mikołaja Trąby*, in: Mikołaj Trąba mąż stanu i prymas Polski. Materiały z Konferencji Sandomierz 13–14 czerwca 2008 roku, red. F. Kiryk, Kraków 2009, s. 139-150.
- B. HAMANNOVÁ, *Habsburkové. Životopisná encyklopédie*, Praha 2001.
- K. J. HEFELE, *Konziliengeschichte*, VI., Freiburg im Breisgau 1890.
- P. HINSCHIUS, *Zur Geschichte der Inkorporation und des Patronatstrechtes*, in: Festgaben für A. W. Heffner, Berlin 1873, s. 1-28.
- Z. HLEDÍKOVÁ, *Die Prager Erzbischöfe als ständige päpstliche Legaten*, Beiträge zur Geschichte des Bistums Regensburg 6 (1972), s. 221-256.
- Z. HLEDÍKOVÁ, *Biskup Jan IV. z Dražic (1301-1343)*, Praha 1991.
- Ch. R. CHENEY, *Episcopal Visitation of Monasteries in the Thirteenth Century*, second edition, Philadelphia PA - Manchester 1983.
- Th. M. IZBICKI, *The Eucharist in Medieval Canon Law*, Cambridge 2015.
- D. JANIŠ, Lenní systém olomouckého biskupství za episkopátu Dětřicha z Hradce (1281-1302), *Časopis Matice moravské* 116 (1997), s. 325-346.
- D. JANIŠ, Ke skladbě dvora olomouckých biskupů ve 13. století, in: Dvory a rezidence ve středověku, II. Skladba a kultura dvorské společnosti, red. D. Dvořáčková-Malá – J. Zelenka, *Mediaevalia Historica Bohemica, Supplementum 2*, Praha 2008, s. 358-360.
- D. JANIŠ, *Odpověď (záští) a normativní zakotvení nepřátelství a svépomoci v českém a moravském zemském právu ve 14. až 17. století*, *Časopis Matice moravské* 136 (2017), s. 235-268.
- J. KADLEC, *Bischof Tobias und die Prager Diözese während seiner Regierungszeit (1278-1296)*, in: *Regensburg und Böhmen. Festschrift zur Tausendjahrfeier des Regierungsantrittes Bischof Wolfgang von Regensburg und der Errichtung des Bistums Prag*, red. G. Schwaiger – J. Staber, Beiträge zur Geschichte des Bistums Regensburg 6, Regensburg 1972, s. 119-172.

- J. KADLEC, *Das Augustinerkloster Sanct Thomas Prag vom Gründungsjahr 1285 bis zu den Hussitenkriegen mit Edition seines Urkundenbuches*, Würzburg 1985.
- J. KALISZUK, *Texts of synodal statutes in social communication of late medieval Poland – as exemplified by the Wieluń-Kalisz statutes od Mikołaj Trąba*, in: *Przestrzeń religijna Europy Środkowo-Wschodniej w średniowieczu / Religion Space of East-Central Europe in the Middle Ages*, red. K. Bracha - P. Kras, Warszawa 2010, s. 67-78.
- A. KALOUS, *Plenitudo potestatis in partibus? Papežští legáti a nunciové ve střední Evropě na konci středověku (1450–1526)*, Brno 2010.
- J. KEJŘ, *Pronikání kanonického práva do středověkého českého státu*, *Revue církevního práva*, 1997, sv. 8, č. 3, s. 137-156.
- J. KEJŘ, *Jan Hus jako právní myslitel*, in: *Jan Hus mezi epochami, národy a konfesemi. Sborník z mezinárodního sympozia, konaného 22.–26. září 1993 v Bayreuthu*, SRN, red. J. B. Lášek, Praha 1995, s. 197-207.
- J. N. D. KELLY – M. J. WALSH, *The Oxford Dictionary of Popes*, second edition, Manchester 2010.
- L. KERN, *A propos des lettres d'indulgence collectives concédées au concile de Wurzburg de 1287*, *Schweizer Beiträge zur Allgemeinen Geschichte* 13 (1955), s. 111-129.
- Kirchenvogtei und adlige Herrschaftsbildung im europäischen Mittelalter*, red. K. ANDERMANN – E. BÜNZ, *Vorträge und Forschungen* 86, Ostfildern 2019.
- J. P. KIRSCH, *Advocatus ecclesiae*, in: *The Catholic Encyclopedia*, I., red. Ch. G. Herbermann – E. A. Pace – C. B. Pallen – Th. J. Shahan – J. J. Wynne, New York 1913, s. 168-169.
- P. KRAFL, *Středověké diecézní synody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, *Časopis Národního muzea, řada historická*, 169 (2000), č. 1-2, s. 1-20.

- P. KRAFL, *Opatření proti šíření husitství v provinciálním zákonomodárství hnězdenckých arcibiskupů z let 1420–1435*, Teologická reflexe 6 (2000), s. 58–62.
- P. KRAFL, *Legátská statuta pro Polsko a provinciální statuta Hnězdna do konce 15. století*, Sborník archivních prací 51 (2001), s. 395–438.
- P. KRAFL, *Moravská synodální statuta doby husitské*, in: Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku, red. I. Hlaváček – J. Hrdina, Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 2, Z pomocných věd historických 15 (1999), Praha 2003, s. 203–211.
- P. KRAFL, *Neznámá synodální statuta olomoucké diecéze z roku 1282*, in: Ad vitam et honorem. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi přátelé a žáci k pětasedmdesátým narozeninám, red. T. Borovský – L. Jan – M. Wihoda, Brno 2003, s. 101–104.
- P. KRAFL, *Legátské a provinciální zákonodárství pro olomouckou diecézi od poloviny 13. století*, Sborník archivních prací 53 (2003), s. 551–581.
- P. KRAFL, *Arnoštova provinciální statuta z roku 1349 – významná česká právní památka*, in: Arnošt z Pardubic (1297–1364). Osobnost – okruh – dědictví. Postać – środowisko – dziedzictwo, red. L. Bobková – R. Gładkiewicz – P. Vorel, Wrocław–Praha–Pardubice 2005, s. 59–64.
- P. KRAFL, *Církevní právo v Čechách a na Moravě ve 13.–15. století*, in: Sacri canones servandi sunt. Ius canonicum et status ecclesiae saeculis XIII–XV, red. P. Krafl, Praha 2008, s. 81–123.
- P. KRAFL, *Inkorporacja kościołów do czeskich kanoników regularnych św. Augustyna w czasach przedhusyckich. Przykład Rudnicy, Lanckorony i Kłodzka*, in: Klasztor w kościele średniowiecznym i nowożytnym, red. M. Derwich – A. Pobóg-Lenartowicz, Warszawa–Wrocław–Opole 2010, s. 311–319.
- P. KRAFL, *Prawo kościelne w Czechach i na Morawach w średniowieczu*, Echa Przeszłości 11 (2010), s. 19–36.

- P. KRAFL, *Synody a statuta olomoucké diecéze období středověku*, 2. doplněné vydání, Praha 2014.
- P. KRAFL, *Czech Codifications in the High Middle Ages*, in: Honos alit artes. Studi per il settantesimo compleanno di Mario Asheri. Il cammino delle idee dal medioevo all'antico regime. Diritto e cultura nell'esperienza europea, red. P. Maffei - G. M. Varanini, Firenze 2014, s. 237-244.
- P. KRAFL, *Konkubinát kleriků v moravském diecézním zákonodárství 13.-15. století*, in: *Memoria viva. Studia historyczne poświęcone pamięci Izabeli Skierskiej (1967-2014)*, red. G. Rutkowska - A. Gąsiorowski, Warszawa-Poznań 2015, s. 216-220.
- P. O. KRAFL, *Polské provinciální synody 13.-15. století*, Praha 2016.
- P. KRAFL, *Spoliatores bonorum ecclesiasticorum et captivatores clericorum in Bohemian and Moravian Synodal Legislation*, Rivista Internazionale di Diritto Comune 28 (2017), s. 239-251.
- P. O. KRAFL, *Quam ecclesiam in honore sancte Marie Virginis intitulari volumus. Study on the Kłodzko Monastery of Canons Regular of St. Augustine in the Pre-Hussite Period*, Brno 2018.
- P. O. KRAFL, *Institut synody podle budínských legátských statut z roku 1279*, Revue církevního práva (2019), sv. 76, č. 3, s. 73-78.
- P. O. KRAFL, *Výtah z polských provinciálních statut z roku 1420 v rukopise Mikulovské dietrichštejnské knihovny*, Studia Historica Nitriensia 24 (2020), č. 1, s. 125-131.
- P. KRAFL - P. MUTLOVÁ - D. STEHLÍKOVÁ, *Řeholní kanovníci sv. Augustina v Lanškrouně. Dějiny a diplomatář kláštera*, Praha 2010.
- P. KRAS, *Husyci w piętnastowiecznej Polsce*, Lublin 1998.
- E.-G. KRENIG, *Das „Nationalkonzil“ im Dom zu Würzburg im März des Jahres 1287*, Mainfränkisches Jahrbuch für Geschichte und Kunst 59 (2007), s. 9-14.
- P. LANDAU, *Ius patronatus. Studien zur Entwicklung des Patronats im Dekretalenrecht und der Kanonistik des 12. und 13. Jahrhunderts*, Köln-Wien 1975.

- J. LE GOFF, *Peníze a život. Ekonomika a zbožnost ve středověku*, Praha 2005.
- J. LE GOFF, *Peníze ve středověku. Historicko-antropologická studie*, Praha 2002.
- F. J. LECHNER, *Dějiny umění národa českého*, I. *Doba románská*, II/2, Praha 1905.
- D. LINDNER, *Die Lehre von der Inkorporation in ihrer geschichtlichen Entwicklung*, München 1951.
- W. MALECZEK - A. BOTTANOVÁ - E. M. SEDLAK - M. A. TROFAIER - S. WEISS, *Die Urkunden des päpstlichen Legaten Johannes Boccamazza, Kardinalbischofs von Tusculum, aus den Jahren 1286 und 1287 (Legation ins Reich in der Spätzeit König Rudolfs von Habsburg)*, Archiv für Diplomatik, Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde 59 (2013), s. 83-84.
- W. MROZOWICZ, *Wokół przeniesienia klasztoru kanoników regularnych św. Augustyna z Nowogrodu Bobrzańskiego do Żagania (w świetle nieznanego dokumentu z 20 IX 1284 r.)*, in: *Memoriae amici et magistri. Studia historyczne poswiecone pamięci Prof. Waclawa Korty (1919-1999)*, red. M. Derwich - W. Mrozowicz - R. Żerelik, Wrocław 2001, s. 101-108.
- A. NIEDERSTÄTTER, *Österreichische Geschichte 1278-1411. Die Herrschaft Österreich. Fürst und Land im Spätmittelalter*, Wien 2001.
- D. NOVOTNÝ - J. ŠKVRŇÁK, *Původ olomouckého biskupa Dětřicha aneb příklad středověkého nepotismu*, Jižní Morava 53 (2017), sv. 56, s. 232-236.
- A. PATERA, *Bohemika knížecí dietrichsteinské knihovny v Mikulově*, Praha 1915.
- G. G. PAVLOFF, *Papal Judge Delegates at the Time of the Corpus Iuris Canonici*, Canon Law Studies 426, Washington 1963.
- S. PETERSEN, *Geld für den Kampf gegen Ungläubigen? Norddeutsche Widerstände gegen die Erhebung des Lyoner Kreuzugszehnten 1274-1304*, Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte 117, Kanonistische Abteilung 86 (2000), s. 306-309.

- P. B. PIXTON, *The German Episcopacy and the Implementation of the Decrees of the Fourth Lateran Council 1216-1245. Watchmen on the Tower*, Leiden-New York-Köln 1995.
- W. M. PLÖCHL, *Geschichte des Kirchenrechts*, II., Wien-München 1961.
- A. PODLAHA, *Posvátná místa království Českého. Dějiny a popsání chrámů, posvátných soch, klášterů i jiných památek katolické víry a nábožnosti v království Českém*, I/3, Praha 1909.
- A. SCHARNAGL, *Die Inkorporation mit besonderer Berücksichtigung der Baupflicht*, Eichstätt 1936.
- R. SCHMUTZ, *Medieval Papal Representatives: Legates, Nuncios and Judges-delegate*, SG 15 (1972), s. 446-457.
- I. SKIERSKA, *Obowiązek mszalny w średniowiecznej Polsce*, Warszawa 2003.
- M. SMOLOVÁ, *K pečetím listin olomouckého biskupa Dětřicha uložených v Moravském zemském archivu*, in: Ad laetitiam. Studenti doc. Vladimíru Vašků k 75. narozeninám, red. M. Kotlíková - J. Plosová, Brno 2008, s. 61-72.
- J. SOMMER, *Gotické kostely s obrannými zařízeními na českém venkově*, Sborník kruhu přátel Muzea hlavního města Prahy 1 (1988), s. 195-200.
- J. STOČES, *Konzervátoři práv předhusitského pražského obecného učení*, Acta Universitatis Carolinae, Historia Universitatis Carolinae Pragensis, 45 (2005), č. 1-2, s. 29-66.
- Sz. A. SZUROMI, *Ecclesiastical concept on interest and usury in the canon law sources up to the 13th century*, Rivista Internazionale di Diritto Comune, 24 (2013), s. 327-346.
- J. ŠEBÁNEK, *Studie o kanceláři Dětřicha, biskupa olomouckého (1281-1302)*, Časopis Matice moravské 50 (1926), s. 171-275.
- J. ŠMERAL, *Řád augustiniánů eremitů na Moravě v předhusitské době*, Olomouc 2008.
- J. ŠUSTA, *České dějiny*, II/1 *Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví*, Praha 1935.

- V. VANÍČEK, *Velké dějiny zemí Koruny české*, III., Praha-Litomyšl 2002.
- J. VARHANÍK, *Středověký vesnický kostel jako refugium*, Archaeologia historica 24 (1999), s. 313-317.
- A. VETULANI, *Wrocławskie rękopisy statutów Mikołaja Trąby*, Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa naukowego 3 (1948), s. 251-253.
- L. ZYGNER, *Działalność synodalna arcybiskupa Mikołaja Trąby*, in: Piśmienność pragmatyczna - edytorstwo źródeł historycznych - archiwistyka. Studia ofiarowane Profesorowi Tandeciemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin, red. R. Czaja - K. Kopiński, Toruń 2015, s. 213-231.
- J. ŽEMLIČKA, *Království v pohybu. Kolonizace, města a stříbro v závěru přemyslovské epochy*, Praha 2014.
- J. ŽEMLIČKA, *Do tří korun. Poslední rozmach Přemyslovců (1278-1301)*, Praha 2017.
- J. ŽEMLIČKA, *Emfyteuze, nájmy a propůjčování jako hrozba církevním majetkům*, MHB 23 (2000), č. 1, s. 45-58.
- J. ŽEMLIČKA, *Návrat českých pánů k pohanství? Ke zprávě Františka Pražského o křivdách na farním kléru*, in: *Pohané a křešťané. Christianizace českých zemí ve středověku*, red. M. Nodl - F. Šmahel, Praha 2019, s. 31-44.